

UWAGI W RAMACH UZGODNIEN Z KOMISJĄ WSPÓLNĄ RZĄDU I SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Tytuł	Projekt ustawy o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego
Autor	Ministerstwo Przemysłu
Projekt z dnia	8 stycznia 2025 r.

Informacje o zgłaszającym uwagi:

Urząd	
Organizacja samorządowa	
Osoba do kontaktu	Wójt Gminy Goczałkowice-Zdrój Gabriela Placha, Sekretarz Gminy Maria Ożarowska
e-mail	gmina@goczałkowicezdrój.pl
tel.	

Uwagi:

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (np. art., nr str., rozdział)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko resortu	Odniesienie do stanowiska resortu
1.	Art. 1 pkt 2 nowelizacji dotyczący art.2 pkt 1 ustawy	Uwzględnić spółkę bez udziału Skarbu Państwa, której właścicielem jest podmiot prywatny	Celem głównym nowelizacji , jak podano w uzasadnieniu do projektu ustawy jest kontynuacja systematycznego wygaszania działalności podziemnych zakładów górniczych. Proces ten dotyczy także zakładów górniczych stanowiących własność podmiotów prywatnych		
2.	Art. 3 ustawy	Pozostawić wykaz gmin górniczych z uwagi na możliwość pozyskiwania funduszy zewnętrznych przez gminy górnicze, ewentualnie dokonać stosownej korekty odnoszącej się do aktualizacji	Kwestia istotna ze względu na aplikowanie o dotacje ze źródeł zewnętrznych		

	wyказu w związku z wygaszaniem działalności wydobywczej			
3.	Art. 1 pkt 3 nowelizacji uchylający art. 3, art. 4 i art. 4a ustawy	Nadać nowe brzmienie, stosownie do uwag zgłoszonych w załączniku nr 1 do niniejszego formularza, wprowadzić zapisy, które uwzględniłyby procesy transformacji przebiegające w oparciu o Prawo restrukturyzacyjne, które jednocześnie stanowiłyby dla osób poszkodowanych ruchem zakładu górniczego gwarancje i zabezpieczenie ich interesów.	Uzasadnienie – załącznik nr 1 do niniejszego formularza	
4.	Art. 1 pkt 7 nowelizacji odnoszący się do art. 8 ustawy	Uwzględnić finansowanie kosztów usuwania szkód górniczych i przyszłych szkód górniczych w przypadku postępowania restrukturyzacyjnego oraz w przypadku procesu likwidacji kopalni stanowiących własność prywatna,	Uzasadnienie – załącznik nr 1 do niniejszego formularza	
5.	Art. 1 pkt 21 nowelizacji odnoszący się do art. 26 ustawy	Uwzględnić finansowanie kosztów usuwania szkód górniczych i przyszłych szkód górniczych w przypadku postępowania	Uzasadnienie – załącznik nr 1 do niniejszego formularza	

		restrukturyzacyjnego oraz w przypadku procesu likwidacji kopalni stanowiących własność prywatna,			
6.	<p>Uzupełnienie nowelizacji</p> <p>Dodatkowy przepis dotyczący obowiązkowego okresowego przedstawiania aktualnego wyciągu z rachunku bankowego, na którym przedsiębiorca gromadzi środki funduszu, likwidacji zakładu górniczego</p>	<p>Dodać przepis dotyczący obowiązkowego okresowego przedstawiania aktualnego wyciągu z rachunku bankowego, na którym przedsiębiorca górnicy gromadzi środki funduszu, likwidacji zakładu górniczego</p>	<p>Zgodnie z art. 128 ust. 10 Prawa geologicznego i górniczego „Na żądanie właściciela organu koncesyjnego lub właściciela organu nadzoru górniczego przedsiębiorca przedstawia aktualne wyciągi z rachunku bankowego, na którym gromadzi środki funduszu, oraz informacje o sposobie ich wykorzystania.”</p> <p>Z doświadczeń Gminy wynika, że kwestia ta winna być określona w sposób precyzyjny i poddawana regularnie kontroli. W ocenie Gminy ustawa o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego również powinna zawierać stosowne regulacje. Pozwoliło by to uniknąć w przyszłości sytuacji, gdy poszkodowani zostaną pozbawieni zadośćuczynienia za powstałe szkody oraz odszkodowań i wypłat z tytułu napraw wykonanych we własnym zakresie.</p>		

Załącznik nr 1

do uzasadnienia uwag wniesionych przez Gminę Goczałkowice-Zdrój do projektu ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (UD167)

Projektowana zmiana ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1383), dalej „ustawa”, ma umożliwić spółkom objętym Nowym Systemem Wsparcia (obecnie są to: Polska Grupa Górnicza S.A. z siedzibą w Katowicach, Południowy Koncern Węglowy S.A. z siedzibą w Jaworznie oraz Węglokoks Kraj S.A. z siedzibą w Piekarach Śląskich) przeprowadzenie procesu stopniowej likwidacji zakładów górniczych wydobywających węgiel kamienny inny niż koksujący oraz wypłatę świadczeń socjalnych pracownikom likwidowanych zakładów górniczych.

„Efektem wejścia w życie projektowanych regulacji będzie kontynuacja procesu stopniowego wygaszenia działalności 12 podziemnych zakładów górniczych wydobywających węgiel kamienny energetyczny w Polsce w sposób społecznie akceptowalny i niewpływający negatywnie na bezpieczeństwo energetyczne kraju” – tak podano w uzasadnieniu projektu.

Zaproponowane zmiany umożliwią uruchomienie środków na finansowanie:

- 1) zadań wykonywanych w trakcie likwidacji kopalń,
- 2) świadczeń osłonowych - urlopów górniczych i urlopów dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla,
- 3) pokrycie bieżących strat produkcyjnych przedsiębiorstwa.

Nowelizacja ma na celu umożliwienie realizacji celu głównego jaki jest kontynuacja systematycznego wygaszania działalności podziemnych zakładów górniczych.

Ustawa nie przewiduje możliwości transformacji spółek węglowych, a jedynie ich likwidację.

Nie przewiduje procesu transformacji spółek węglowych w trybie Prawa restrukturyzacyjnego.

Nie obejmuje innych spółek węglowych niż wyżej wymienione.

Nie uwzględnia faktu, że w sektorze górnictwa węgla kamiennego funkcjonują przedsiębiorstwa górnicze prowadzące działalność wydobywczą, stanowiące własność podmiotów prywatnych, bez udziałów Skarbu Państwa.

Nowelizowana ustawa nie reguluje kwestii naprawy szkód powstałych wskutek działalności wydobywczej w sytuacji trwającego postępowania sanacyjnego.

W żaden sposób nie zabezpiecza interesów osób poszkodowanych działalnością górniczą, o których mowa w Prawie geologicznym i górniczym.

Zgodnie z art. 144 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1290 z późn. zm.) właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, który jest prowadzony zgodnie z ustawą. Może on jednak żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody, na zasadach określonych ustawą – Dział VIII ustawy. W dziale tym jest mowa o przywracaniu stanu poprzedniego, zakresie odpowiedzialności, podmiotach odpowiedzialnych za szkodę oraz sposobie naprawienia szkody

Ani ustawa - Prawo geologiczne i górnicze, ani nowelizowana ustawa o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego nie zawierają przepisów, które uwzględniałyby procesy transformacji przebiegające w oparciu o Prawo restrukturyzacyjne i nie zabezpieczają interesów osób poszkodowanych ruchem zakładu górniczego.

Powyższe uwagi sformułowano na podstawie sytuacji występującej w Gminie Goczałkowice-Zdrój. Sprawa przedstawia się następująco:

Na terenie Gminy eksploatację węgla kamiennego prowadzi PG Silesia Sp. z o.o. z siedzibą w Czechowicach-Dziedzicach KWK Silesia.

Do 2010r. kopalnia KWK „Silesia” należała do Kompanii Węglowej, a jeszcze wcześniej do Nadwiślańskiej Spółki Węglowej. W grudniu 2010r. kopalnia została sprzedana podmiotowi prywatnemu właścicielowi. Kopalnia SILESIA nie wchodzi w skład mienia SRK. Zakład nie jest objęty umową społeczną.

W dniu 24 października 2024 roku PG Silesia Sp. z o.o. złożyła wniosek o otwarcie postępowania sanacyjnego.

W dniu 27 listopada 2024r. Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach, X Wydział Gospodarczy otworzył postępowania sanacyjne dłużnika. Został wyznaczony Zarządca.

Skutkiem otwarcia postępowania sanacyjnego jest całkowite zaprzestanie usuwania powstałych szkód górniczych, w tym wypłaty środków z już zawartych ugód czy też wyroków sądowych, do czasu zakończenia postępowania sanacyjnego. Oznacza to, iż przez kilkanaście a nawet kilkadziesiąt miesięcy (bo z takim czasem trwania postępowania sanacyjnego) PG Silesia Sp. z o.o. Kopalnia Węgla Kamiennego SILESIA z siedzibą w Czechowicach-Dziedzicach, nie będzie usuwała szkód górniczych, w tym potwierdzonych ugodami czy też wyrokami sądu.

Dodatkowo efektem postępowania sanacyjnego może być przyjęcie przez większość wierzycieli takich propozycji układowych, które de facto będą niekorzystne dla osób dotkniętych szkodami górniczymi (np. przymusowe rozłożenie płatności na raty lub nawet redukcja wysokości wypłacanych odszkodowań poniżej rzeczywistej wartości szkody).

Jednocześnie podstawowy sposób naprawienia szkody wynikający z art. 147 ust. 1 prawa geologicznego i górniczego (ustawa z dnia 09.06.2011 r. t.j. Dz.U. z 2024, poz. 1290, dalej „pgg”) (przywrócenie (restytucja) stanu poprzedniego) zostanie przymusowo i obligatoryjnie przekształcony w roszczenie pieniężne.

Powyższe oznacza, iż właściciele nieruchomości/infrastruktury, których konstytucyjne prawo własności zostało na mocy art. 144 ust. 1 i 2 pgg ograniczone, zostaną pozbawieni swoich podstawowych praw. Prawo geologiczne i górnicze nakładając obowiązek znoszenia szkód górniczych (brak możliwości sprzeciwienia się powstawaniu takich szkód), dawało jednocześnie poszkodowanemu prawo do naprawienia szkody wywołanej przez przedsiębiorcę górniczego.

Toczące się postępowanie sanacyjne spowoduje wstrzymanie naprawiania szkód, a same efekty tego postępowania w postaci przyjęcia układu (rozłożenie odszkodowania na raty i redukcje roszczeń) doprowadzi do sytuacji, iż naprawienie szkód stanie się iluzoryczne, nie wspominając o zaprzestaniu usuwania szkód na czas samego długotrwałego postępowania sanacyjnego.

Nie bez znaczenia jest również fakt, iż w sytuacji de facto braku obowiązku naprawiania szkód przez przedsiębiorstwo górnicze w trakcie postępowania sanacyjnego, przedsiębiorca ten nadal będzie prowadził działalność górniczą (przynajmniej taki ma zamiar) i nadal powodował szkody w majątku mieszkańców gminy górniczych miny, jak i samym majątku Gminy (szkody w infrastrukturze)

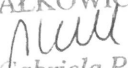
Przygotowany przez Ministerstwo Przemysłu projekt nowelizacji o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego nie reguluje kwestii związanych z postępowaniem sanacyjnym i restrukturyzacją zakładu górniczego, jak ma to miejsce w przypadku zakładu prowadzącego eksploatację górniczą pod gminą Goczałkowice-Zdrój. Ani dotychczasowe przepisy, ani konsultowana obecnie zmiana przepisów nie uwzględnia specyfiki działalności wydobywczej prowadzonej przez podmiot prywatny. (bez udziałów Skarbu Państwa). Nie zapewnia należytej ochrony poszkodowanych wskutek szkód górniczych przeszłych, a nie naprawionych oraz następnych, ujawniających już po otwarciu postępowania sanacyjnego.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na bardzo istotną kwestię rozbieżności między regulacjami zawartymi w Prawie geologicznym i górnym, a przepisami Prawa restrukturyzacyjnego.

Jak wspomniano wyżej, podstawowy sposób naprawienia szkody wynikający z art. 147 ust. 1 prawa geologicznego i górniczego (ustawa z dnia 09.06.2011 r. t.j. Dz.U. z 2024, poz. 1290, dalej „pgg”) (przywrócenie (restytucja) stanu poprzedniego) zostanie przymusowo i obligatoryjnie przekształcony w roszczenie pieniężne. Nie sposób odłożyć naprawiania szkody na termin późniejszy w sytuacji ciągłej działalności wydobywczej, która będzie nawarstwiać zniszczenia i powodować pogłębianie szkód już ujawnionych. Nie sposób oddzielić naprawiania szkód ujawniających się po dacie otwarcia postępowania sanacyjnego od nie usuniętych i nie naprawionych szkód sprzed tej daty.

Całkowite zaprzestanie usuwania ujawnionych szkód górniczych wskutek otwarcia postępowania sanacyjnego oznacza przerzucenie obowiązku usuwania szkód na właścicieli nieruchomości, w tym nieruchomości zabudowanych budynkami i obiektami budowlanymi.

WÓJT GMINY
GOCZAŁKOWICE - ZDRÓJ

Gabriela Placha